

Recenzió Móré Sándor *Szabálysértési jog*¹ című könyvéről

SKORKA Tamás² 

A szabálysértési jog jogrendszerünk egyik legfiatalabb, önálló megjelenését tekintve alig több mint hetvenéves jogterülete. A társadalomra a bűncselekményeknél csekélyebb fokban veszélyes magatartások szankcionálására hivatott. Ez a csekély fok azonban nemcsak a magatartások társadalomra veszélyességét jellemzi, hanem a jogászok, illetve a jogtudomány neves képviselőinek érdeklődését is kivívta. A szabálysértési jog a jogi egyetemi képzésben valahol a büntetőjogi és a közigazgatási jogi tanszékek között vész el, annak ellenére, hogy például hazánkban 2025-ben 733 611 szabálysértési eljárás indult, nem beszélve a jogterületre jellemző jelentős mértékű látenciáról.³ Ez a meglehetősen magas ügyszám jelzi a jogterület jelentőségét, és mindenképp helyet követel a szabálysértési jognak a jogi oktatásban. A szabálysértési jog a jogi alapképzésen túl a jogi szakvizsga követelményrendszerében is jelen van. A jogász hivatás önálló gyakorlásának feltételét jelentő jogi szakvizsgán – a második részben – a büntetőjog, a büntető eljárásjog és a büntetés-végrehajtási jog után szerepel a szabálysértési joganyag. A jogi szakvizsga követelményeit az igazságügyért felelős miniszter határozza meg a jogi szakvizsgáról szóló 5/1991. (IV. 4.) IM rendeletben. A konkrét tananyagot, a vizsgatárgyak tételeit, a szabályozásért felelős minisztérium honlapján teszik közzé minden év július 31-éig. Az ismertető évenkénti felülvizsgálatáról a miniszter gondoskodik. A jogi szakvizsgára jelentkezők tehát célirányosan tudnak felkészülni, esetünkben a szabálysértési joganyagból. A tételsor kiadása tulajdonképp szűkíti a tananyagot, figyelembe véve, hogy a szabálysértési jog – főként az egyes szabálysértési tényállások – terjedelmes mögöttes joganyagot alkalmaznak a keretdiszpozíciós szabályozás miatt. A szabálysértési jog a *B63 Büntetés-végrehajtási és szabálysértési jog* tételsor részeként jelenik meg. A tételsor negyvenhárom tételéből tizennégy szabálysértési tárgyú tétel. A jogi szakvizsga eredményes letételét és a könnyebb felkészülést hivatott biztosítani a jogi szakvizsga kézikönyvek, illetve jogi szakvizsga segédkönyvek sora. E könyvek kiadói közül talán a Novissima és a Patrocinium a legjelentősebb.

¹ MÓRÉ Sándor (2024): *Szabálysértési jog*. Budapest: Patrocinium.

² Dr., rendőr alezredes, mesteroktató, Nemzeti Közszerológati Egyetem Igazgatásrendészeti és Nemzetközi Rendészeti Tanszék; doktori hallgató, Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészeti Doktori Iskola, e-mail: skorka.tamas@uni-nke.hu

³ Szabálysértés megindított eljárások 2026.

A jogi szakvizsga könyvek sorából választottam elemzésem tárgyául Móré Sándor *Szabálysértési jog* könyvét. A Partocinium *Jogi szakvizsga könyvek* sorozatában 2024-ben jelent meg a kötet. A könyv szerzője Móré Sándor, azonban meg kell jegyezni, hogy a mű nem előzmény nélküli. Az előszóban a szerző meg is emlékezik a 2017-es kiadványról, amely a tankönyv megírásához alpműként szolgált, és amelyet Balla Lajossal és Harangzó Attilával közösen jegyzett. A 2017-es kiadást átdolgozták 2021-ben, ezt követte az elemzett mű megjelenése 2024-ben. A 2024-es kiadást azonban már csak egyedüli szerzőként jegyzi Móré Sándor.

Móré Sándor 1999-ben szerzett jogász diplomát a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Jogtudományi Karán, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán honosította azt, és ugyanezen intézményben Európai-jogi szakjogászi címet is szerzett. Tanított a Rendőrtiszti Főiskolán, majd a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Közigazgatási Jogi Tanszékén, 2012-ben itt védte meg doktori értekezését, illetve 2020-ban itt habilitált. Munkája folyamatosan a jogi felsőoktatáshoz kapcsolódik, így méltán vállalkozhatott a tankönyv megírására.

A könyv százhatvanhat oldalon dolgozza fel a minisztérium által meghatározott és tizennégy tételbe sorolt tananyagot. A római számmal jelzett fejezetekben a cím szerepel, amely megegyezik a szakvizsgatételek címével, ezt zárójelben a szakvizsgán szereplő tételek száma is követi a könnyebb felismerés érdekében. A tankönyv kéziratát 2023. december 1-jén zárták. A szakvizsgatételek napjainkig leadott utolsó frissítése 2025. július 28-án volt. A módosított tételsor mindössze négy ponton tér el a könyv tételeitől. A 37-es tételnél kiegészül a szabálysértéssel okozott kár megtérítésével, a 39. tételnél a kifogás tárgyában hozott határozat tartalmával, a 40. tételnél a bíróság elé állítás szabályaival, és a 42. tételnél, ahol kiegészül az egyszerűsített kártalanítás szabályaival.

A 39. tételnél a tételsor a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 107–116. §-okat jelöli meg irodalomként, amelyek a bíróság kifogással kapcsolatos tevékenységét szabályozzák. A Szabs. tv. 93. pontja *A kifogás elbírálása tárgyában hozott ügydöntő végzés* címet viseli. A tankönyv a X. fejezetének 5. pontja ugyanezt a címet viseli, és tartalmában megegyezik a tételsorban szereplő kiegészítéssel. Talán csak a tételsorban szereplő határozat elnevezés lehet zavaró, mert a bíróság a szabálysértési ügyekben – ahogy Móré is írja – végzésben határoz. A tananyag kiegészítésére tehát nincs szükség.

A 40-es tételnél hasonló a helyzet. A tételsor kiegészítése gyakorlatilag nem érintette a tankönyv tananyagát, tekintve, hogy az már korábban is tartalmazta a XI. fejezet 6. alpontjában – *Eljárás bíróság elé állítás esetén* címszóval – a tételsorba bekerülő kiegészítés tartalmát jelentő tananyagot.

A 42. tétel esetében a tankönyv *Az eljárás az Alkotmánybíróság szabálysértési ügyet vagy szabálysértési ügyben alkalmazott jogszabályt érintő határozata alapján A kártalanítás és visszafizetés* címet viseli, míg tételsorban a cím tartalmazza az egyszerűsített kártalanítás szövegrészt is. A tankönyvben azonban a XIII. fejezet 2.2. alcím alatt szerepel a szükséges tananyag rész, tehát ugyanúgy, mint az előző két esetben is, sem kell kiegészíteni a tananyagot. Kiegészítésre csak a 37-es tétel esetében az okozott kár tekintetében van szükség. Összességében tehát megállapítható, hogy a tételsor módosításai a tankönyv használhatóságát nem érintették.

A tankönyv felépítését tekintve tehát követi a jogi szakvizsga tételsort. A tételsor tételeinek megfelelő fejezeteken túl a könyv csak öt további részt tartalmaz. Nevezetesen a tartalomjegyzéket, a rövidítések jegyzékét, az előszót, a felhasznált irodalom jegyzékét és a szerző rövid életrajzát. A rövidítések jegyzékében egy dolog szembetűnő. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény rövidítése. A tankönyvben „Szabstv.” szerepel. Ez alapvetően nem hiba, de tekintve, hogy a hatályos szabálysértési törvényünk a hatálybalépéséről szóló rendelkezései között kifejezetten rendelkezik a törvénynek más jogszabályban alkalmazandó rövid megjelöléséről, talán célszerű lett volna a tankönyvben is a Szabs. tv. megjelölést használni.⁴ A bevezetőben a szerző röviden és találóan jellemzi a jogterületet, elhelyezi a jogrendszerben, és – Árva Zsuzsanna gondolatait segítségül hívva – biztosítja az olvasót a jogterület önálló tovább éléséről. Ezt követően jelzi, hogy a könyv – ellentétben a korábban megjelent és a szakirodalomban is megjelölt kommentárokkal – nem a jogtudomány, mindinkább a jogásképzés számára íródott. Megjegyzem, hogy a könyv akár a Nemzeti Közszerzői Egyetemen folyó szabálysértési jog oktatásának is hatékony eszköze lehetne. A bevezető egy rövid használati útmutatót is tartalmaz, amely szerint a könyv a hatályos szabálysértési jog anyagi jogi intézményeit és eljárási szabályait egyaránt tartalmazza.

A tananyag pragmatikusan követi a törvényt, a tételek szempontjából szükséges részeket pontosan feldolgozva, az egyes részek megértését apró betűs magyarázó szövegekkel, illetve a pontos jogszabályhelyek megjelölésével elősegítve. A fontosabb kifejezések félkövér kiemelés kaptak, amely szintén jól szolgálja a tananyag elsajátítását. A megszerzett tudás visszaellenőrzéséhez a fejezetek végén található ellenőrző kérdések nyújtanak segítséget.

A szerző mellőzi a tudományos elméletek közlését, a különböző kutatások ismertetését, a jogterületre jellemző fejlődési irányok, változások, vagy akár saját elméleteinek közlését. A vállalt feladatra koncentrálnak. Tanulható, használható, a felkészülést segítő könyvet kíván adni az olvasó kezébe. Azt gondolom, hogy ezt a célkitűzést maradéktalanul sikerült elérni.

Ettől eltekintve természetesen nem hibátlan a könyv. Kisebb hibák tetten érhetők. Például az V. fejezet 2. pontjában a feljelentés elutasítás esetei sorakoznak. A Szabs. tv. 80. § g) pontjában már a kézirat lezárásakor sem szerepelt a magánindítványra üldözendő szabálysértések esetén az illetéktartozás kötelezettség elmulasztása miatt történő elutasítás. Vagy a közvetítő eljárás szabályai közül például hiányzik az alapeljárás határidejének megjelölése, annak ellenére, hogy az ellenőrző kérdések között szerepel olyan, amely konkrétan erre kérdez rá. Sem a közvetítő eljárás szabályairól szóló VII. fejezetben, sem az eljárás – közvetítő eljárás indulása miatt történő – felfüggesztéséről szóló résznél nem szerepel a 45 napos ügyintézési határidő. Ezek a hibák azonban csekély mértékűek, és bár javításuk a következő kiadásnál mindenképp szükséges, nem befolyásolják érdemben a tankönyv használati értékét. Javasolnám viszont, hogy a XII. fejezetben, amely az ügyész részvételét tárgyalja a szabálysértési eljárásban, a felhívás mellett – amely a szabálysértési ügyekben az ügyész klasszikus, kifejezetten nevesített eszköze – néhány mondat erejéig kapjon szerepet a jelzés is. Bár a Szabs. tv. szövegében a jelzés kifejezetten nem szerepel,

⁴ Szabs. tv. 251. § (3) bekezdés.

ennek ellenére fontos szerepet játszik a szabálysértési eljárások jog- és szakszerű lefolytatásában. A jelzés általános ügyészi közérdekvédelmi eszköz – tehát nem kifejezetten szabálysértési specialitás –, ennek ellenére a szabálysértési jogban gyakran alkalmazzák, amikor törvénysértésnek nem minősülő hiányosság vagy a csekély jellegű törvénysértés ügyészi fellépést nem tesz szükségessé.⁵

Összességében, Móré Sándor *Szabálysértési jog* könyve tartalmát, szerkezetét, nyelvezetét tekintve letisztult, kiforrott munka, amely minden szabálysértési jogot tanuló számára kifejezetten ajánlott olvasmány, mondhatni a felkészülés záloga az eredményes vizsgához.

Felhasznált irodalom

2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

5/1991. (IV. 4.) IM rendelet a jogi szakvizsgáról

MÓRÉ Sándor (2024): *Szabálysértési jog*. Budapest: Patrocinium.

Szabálysértés megindított eljárások (2026). https://bsr-sp.bm.hu/SitePages/ExcelMegtekinto.aspx?ExcelName=/BSRVIR/Meginditott_eljarasok

⁵ 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről 26. § (7) bekezdés.